

זיכרון להולכים

הרב מאיר שלינגר

הזיו, ההוד וההדר

הספד על הרב אהרן ליכטנשטיין זצ"ל*

נתבקשתי על ידי ראשי הישיבה שליט"א לספוד לראש הישיבה הגדול רבי אהרן זצ"ל, ואין מסרבים לגדולים. גם אין מסרבים לספוד לגדול, שמא גם אם אינך ראוי יש עמך נקודה מסוימת להוסיף על מה שהספידו אחרים, וחסרונה יהיה בבחינת התעצלות בהספדו של חכם.

האריכו בני המשפחה ותלמידיו בתיאור גדלותו בתורה ובמעשים ובהנהגות, וגם אני שמכירו שנים רבות, ושהיינו קשורים בעבודה משותפת, נודעו לי דברים חדשים רבים על אישיותו המופלאה, שהרי כל מעשיו נעשו בהצנע.

עלה בחלקי להספיד מעל הבמה הקדושה הזאת לפני כמעט חמש שנים את רעי הגדול הרב יהודה עמיטל זצ"ל, ועתה אני מספיד את מורנו ורבנו הרב אהרן זצ"ל, הני תרי צנתרי דדהבא, שתי צנצנות הזהב, שני כרובי הזהב שניצבו על ארון העדות ופניהם איש אל אחיו. עוד מהדהדת באוזניי הזעקה של ר' אהרן כשהספיד את חברו בעיניים דומעות "צר לי עליך אחי יהודה!" שניים אלו ניצבו יחדיו זה מול זה, כאשר אנחנו יודעים כמה אמיתי היה לגביהם גם סופו של הפסוק: "אל הכפורת היו פני הכרובים".

לפני שבוע התקשר אליי הרב מאיר בן הרב, הודיעני את הבשורה המרה, ובמילים ספורות סיפר לי כיצד זה קרה. המדרש בשיר השירים אומר (ילקוט שמעוני רמז תתקפא): "ישקני מנשיקות פיהו. אמר רבי יוחנן, מלאך אחד יוצא לפני כל דיבור ודיבור ומחזר על כל אחד ואחד מישראל, ואומר לו, מקבל אתה עליך את הדבר הזה, כך וכך מצוות יש בו, כך וכך קלים וחמורים יש בו, כך וכך גזרות שוות יש בו, כך וכך עונשים יש בו, כך וכך שכר יש בו. ואומר לו הן. וחוזר ואומר לו, מקבל אתה עליך אלוהותו של הקדוש ברוך הוא, ואומר לו הן והן. מיד הוא נושקו על פיו". הנשיקה האמורה כאן בדברי חז"ל מבטאת את החיבור הישיר אל הצו, ואל המצווה. והמדרש אומר עוד (שיר השירים רבה פרשה א אות ה בקיצורים): "אמר רבי עזריה,

* דברים שנאמרו בבית המדרש של ישיבת 'הר עציון' במלאת שבעה לפטירת מורנו הרא"ל זצ"ל.

מצאנו שנפשו של אהרן לא ניטלה אלא בנשיקה, וכן נפשו של משה. שאר כל הצדיקים מניין, שנאמר ישקני מנשיקות פיהו, אם עסקת בדברי תורה, ששפתיך מנושקות - סוף **שהכל** מנשקין לך על פיד". 'הכל' הם בני האדם, והמלאכים, וכביכול גם השכינה עצמה. הגמרא במועד קטן (כח, א) אומרת שכל מי שהגיע לגבורות ונפטר בחטף זו היא מיתת נשיקה, אך מי שאמר 'הן' על כל תביעה ותביעה שתבע אותו המלאך זוכה לנשיקה על פיו דווקא, לקשר חזק והדוק עם ריבונו של עולם עד יום מותו, עד שעת פטירתו ממש.

הרב אהרן היה כולו תורה - תורה מהלכת. הוא לימד את תלמידיו באישיותו דברים רבים, ובהם שליטה עצמית והתרחקות מהנאות מיותרות, לא בגלל שלא הבין מה מושך את התלמידים - הוא הבין היטב, אך הוכיח את השליטה העצמית הראויה גם כאשר היה מדובר על הנוחיות שלו למשל. אני זוכר את הרב עמיטל מסביר לי שאין ספה בחדרו של הרב אהרן - כי הוא לא משתמש בה... הוא אכל מרק רק בשבת ולא בימות החול, כי לא צריך מרק בסעודת יום חול. הכל היה בשליטה.

עם כל ענוותנותו המופלגת ידע לומר את דבריו בתקיפות כאשר היה צורך בכך. זכורני באסיפת ראשי ישיבות 'הסדר' [כאשר היו ישיבות ספורות בלבד] שדנו בדרכי קבלת התלמידים, ואמר אחד מראשי הישיבות: "כל היושבים כאן רוצים לחזק את התורה במדינה, ואת שמירת המצוות בצבא, ולגדל תלמידי חכמים, אין בינינו תחרות; כאן זה לא ביזנס, אנחנו לא אנשי עסקים". קם הרב ליכטנשטיין ואמר: "לא כך; בוודאי שיש בינינו תחרות. אני והרב מאיר שלזינגר למשל מתחרים על התלמידים הטובים ביותר, גם הוא וגם אני רוצים שיגיעו לישיבתנו הטובים!" והוסיף ואמר: "השאלה היא רק **כיצד** עושים את התחרות הזו..." אמר ולא הוסיף, וגם לא היה בזה צורך.

הרב אהרן היה אדם שכולו תורה, תורה מהלכת. כאשר אירעה תופעה במדינה או בעולם שהוא חשב שיש להפנות אליה את תשומת הלב ולהתייחס אליה, ראינו אדם שההתייחסות שלו נובעת מהתורה שבו, גישה של איש שכולו תורה. גם אם היה מדובר על תופעה רחוקה, על הרעב בביאפרה או על צרות של יהודים רחוקים מאתנו, הוא ידע מה לומר וגם מצא מקום לומר את דבריו. אתם התלמידים זכיתם לראות אדם שידע להתייחס לכל התופעות האלו מתוך אישיותו התורנית.

הרבה בחורים בישיבות שלנו עוברים לאחר שנות לימוד רבות (יותר או פחות) ללמוד מקצוע, וכמובן שומרים על חיי תורה וקובעים עיתים לתורה. השאלה היא איך לומדים. לפני שנים רבות הייתי אצל הגאון הרב יחיאל יעקב ויינברג זצ"ל בעל 'שרידי אש', ובין הנושאים שדוברו בינינו עלה גם נושא הגדלות בתורה והגדלות במדעים. הרב ויינברג אמר לי ביידיש: "אני מדבר על למדנות ממש של מדענים גדולים, לא על רמה של 'רב דוקטור' [תוך שהוא מנפנף באצבעותיו בזלזול], אלא על גדלות בכל השטחים". אני לא למדתי בישיבת הר עציון, אבל למדתי הרבה מישיבת הר עציון. אני מרגיש שכל תלמיד בישיבה כאן רואה לנגד עיניו את רבי

אהרן, שכל הווייתו אומרת שללמוד פירושו להמשיך לעלות בתורה בכל מערכות החיים, בכל מקום שאליו תגיע. לא רק קביעת עיתים והקשבה לשיעורים שאפשר לסמן אותם ב-V, "עשיתי", אלא מה שקרוי בעגה הישיבתית לימוד של "שטייגן", של עלייה, של התפתחות והתקדמות. זהו הלימוד שהרב אהרן זצ"ל חנך אליו. בכל אשר תפנו תעמיקו בלימודיכם, תתפתחו בתורה. לזאת הוא חנך. זהו מסר גדול וחשוב לכל ימי חייכם.

כאשר הגיעה אליי השמועה הרעה הרגשתי הרגשה של "פנה הודה, פנה זיווה, פנה הדרה". הרב אהרן היה בוודאי מגדיר בדיוק מהו הוד ומהו זיו ומהו הדר, כולנו הרי זוכרים את זיו פניו בתפילתו. העברת השרביט בישיבה לדור הבא הייתה מלאה הוד והדר. אשריך רבי אהרן שזכית למנות בעצמך את תלמידך להיות ממשיכי דרכך, ושזכית להיות "עומד עליהם" במשך כמה שנים עד שנסתלקת לבית עולמך. לא כל אדם זוכה לסיים את חייו בכזה זיו והדר.

ואתם ראשי הישיבה היקרים והאהובים, אשריכם שזכיתם שמורכם ורבותיכם זצ"ל מינו אתכם להיות ממשיכי הדרך. אשריכם שזכיתם שכמה וכמה שנים עמד עליכם הרב זצ"ל תוך כדי עבודתכם, וסימן לכם את המשך הדרך. לא כל אדם זוכה.

סמוכים ובטוחים אנחנו שבעל הנחמות יוביל את נתיב הנחמה למשפחה הרוממה, ולכם ראשי הישיבה, ולישיבה כולה. אני תפילה שההוד והזיו וההדר של הרב אהרן זצ"ל יהיו פרושים על כולכם, וכך תהיה נפשו של רבי אהרן צרורה בצרור החיים, הן החיים בעולם הזה והן בחייו בעלמא דקשוט. אמן.

ראש ישיבת שעלבים הרב יחזקאל יעקבסון שליט"א
רבני הישיבה ותלמידיה
עורך 'המעין' וחברי המערכת
מתאבלים מרה על פטירת
מורנו הרב אהרן ליכטנשטיין זצ"ל
ראש ישיבת הר עציון
ושולחים ברכת תנחומים למשפחתו ולתלמידיו
תנצב"ה